

G. Bacovia - expressionist ?

O legendă este cea despre expresionismul bacovian, deși, practic, autorul Plumbului n-a avut nici un contact cu el. Cel puțin de un expresionism conștient, deliberat, nu poate fi vorba.

din părinți, poetul suferă înainte de toate de un deficit vital progresiv, - acesta la originea disperării lui, de unde gesturile retractile, senzația singurătății tragice și a eșecului.

Angela Salahoru - „Miezul nopții”.

șește în singurătate, pustiu, tăcere, - totuși în ciuda aerului de pasivitate absolută (poetul părințându-l numai un instrument de înregistrare),

luri ducând în autumnul și iernal, câte douăsprezece punctând amurgul și noaptea. Pesimismul lui Alfred de Vigny era unul energetic.

E mult Eminescu în Bacovia, în sensul unor iradiieri și consonanțe, - fenomen vizibil în actul de sistematizare rațională a unor atitudini și mai cu seamă în teribila stare de singurătate existențială.

ÎN MUCHII EGALE TĂIAT

Prima oară, plin de fâgăduință, și-a scuturat de pe aripi aurul greu al unor imperii fierbinți.

A doua oară, fără să mă vestească, întunecată rouă de subpământ m-a orbit, nefirească.

Regat într-un lînced Apus vei avea, latifundii de umbră, Ariel îți va fi doar jîc usub.

Acolo-n adînc din nou te vei naște, galerii și firide vei putea scotoci, metale și săruri ascunse-î cunoaște.

În miluri călduțe avea-vei culcuș, cu spori de-ntineric și ferigi în ouă de șerpi cu negru albuș.

Atunci minios un Pahar cristalin am întors peste făptura sa minunată un vers dureros, o cupă de crin.

Ca singele dintr-o arteră tăiată sub sticlă bolborosea-n valuri aurul, ca într-o scoică marea sărată.

De pe-aripi pulberea se scutura toată aurul creștea, șuvoind în paharul în muchii egale tăiat, fără pată.

Adrian POPESCU

SUPRASUFLETUL

Pune-ți piciorul pe capul meu și spune după mine sînt suprasufletul nu am nimic cu tine cu nimeni sînt suprasufletul

un copil cade în cap pe o stradă lătrănuic praful se ridică ștergînd scena în pulbere ne vom întoarce

va mai trece o femeie gravidă o italiancă necunoscută un ciine de rasă alergînd înaintea ei o moarte tiptil-tiptil se va strecura pe urmele cinelui în praf invizibile

Nicolae PRELIPEANU

Avatariile lui Sensitif

tificăm o sinteză de sinceritate și artificiu, de spontaneitate și deliberare. E rimbaldian și prin excelență modernă întovărășire a voinței scenice cu spontaneitatea obiectivă, a teatrului cu natura, a formei cu semnele firești.

O altă neînțelegere a fost și cea privitoare la reacția psihologică a poetului. Un Bacovia sentimental descoperă critici atît la nivelul acuității intuitive cît și la acela al intenționalității.

Imagine pînă la senzații. Tocmai prin acest contact original cu obiectele, prin accesul direct la lucruri, poezia accede la „expresia fericită”.

Dar, cel puțin, în cazul poeziei, intenția fundamentală nu poate fi găsită numai în zonele de iradiere sensibilă, oricît aici sinceritatea - autenticitatea - și-ar exercita deplin puterea.

În sfera imaginarului bacovian spațiul și timpul n-au nici o putere de a îmbogăți lucrurile. Ele există numai ca o proiecție a poetului.

1. În ciuda faptului că este atît de monocordă, poezia lui Bacovia - ca orice mare poezie - conține inepuizabile semnificații. Iată, deci, că de la bun început facem cunoștință cu un exemplu tipic de ambiguitate.

Unii comentatori au remarcat o descreștere valorică, în timp; deci măcar din acest unghi ideea de uniformitate cade. În fapt, nu-i vorba de o scădere a diagramei valorice, cît de un proces de rarefiere lingvistică și de superconcentrare a nivelului ideatic-sensorial.

Oare cite tipuri de ambiguitate i se pot distinge? Bacovia este, fără îndoială, unic, inconfundabil (bacovianismul s-a consacrat ca o realitate indiscutabilă); dar demult a fost recunoscute de către poetul însuși și găsire de către exegeții confluente: „Persistența într-o culoare am deprins-o de la decadentii francezi.

2. Conștins de această nelimitată „deschidere” a poeziei lui Bacovia și, prin urmare, de multitudinea posibilităților de investigație a ei, se cuvine (în continuitatea unei tentative anterioare) o lectură a interiorității materiei cu care lucrează poetul.